

Eiropas Parlamenta Saharova balva par domas brīvību cilvēktiesību aktīvistiem pasaulē

Kopš 1988. g. EP piešķir Saharova balvu par domas brīvību, kas nosaukta par godu padomju fiziķim un politiskajam disidentam Andrejam Saharovam. Balvas mērķis ir godināt cilvēkus un organizācijas, kas aizstāv cilvēku tiesības un pamatbrīvības. Balvas saņēmēju vidū ir Nelsons Mandela, Auna Sana Su Či, Malāla Jūsafzaja un Raifs Badāvi.

- 2019.g. balva - uiguru tautības ekonomikas profesoram [Ilham Tohti](#) (Ilham Tohti), kurš cīnās par musulmaņu uiguru minoritātes tiesībām Ķīnā. 2014. gadā viņam tika izvirzītas apsūdzības par separātisma ideju propagandēšanu, par ko piespriests [mūža ieslodzījums](#).
- 2018. g. balva - [ukraiņu režisoram un rakstniekam Olegam Sencovam](#). 2019.gadā īsi pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma Seņčovs [balvu saņēma klātienē](#) Strasbūrā Eiropas Parlamentā. Starp trīs finālistiem bija arī 11 NVO, kas aizsargā migrantu cilvēktiesības un glābj viņu dzīvības Vidusjūrā, un Nasers Zefzafi (Nasser Zefzafi), masu protestu kustības Hirak Rifas reģiona vadītājs Marokā. Arī viņi tika uzaicināti uz apbalvošanas ceremoniju 2018.g. decembrī.

Starp nozīmīgiem EP LĒMUMIEM cilvēktiesību jomā jāmin:

- [Vārda brīvība: EP aicina Krieviju atcelt likumu par “ārvalstu aģentiem”](#), kas ļauj vajāt arī blogerus un neatkarīgos žurnālistus.
- [Deputāti aicina noteikt dienu cīnītāju pret totalitārismu atcerei](#), godinot staļinisma, nacisma un citu totalitāro un autoritāro režīmu upuru piemiņu.
- [Rosina izveidot ES mēroga mehānismu smagos cilvēktiesību pārkāpumos iesaistītu cilvēku sodīšanai t.s. “Magnitska likums”](#). Līdzīgi likumi jau ir spēkā ASV, Kanādā un vairākās ES valstīs (tostarp Latvijā).
- [EP aicina Krieviju atbrīvot nelikumīgi aizturētos Ukrainas pilsoņus](#).
- [EP rezolūcija par situāciju Moldovā un Gruzijā](#): EP atzinīgi novērtē Gruzijas uzsāktās reformas, taču kritizē Moldovu par demokrātijas un tiesiskuma stāvokļa pasliktināšanos.
- [EP aicina Baltkrieviju pārtraukt žurnālistu vajāšanu!](#)
- [Tiesiskums Ungārijā: Eiropas Parlaments aicina ES rīkoties saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 7. pantu!](#)

Plašāk: [Eiropas Parlamenta Izpētes dienests: Cilvēktiesības](#)

Jautājumi saistībā ar cilvēktiesībām pamatā ir šo EP KOMITEJU kompetencē:

- EP Cilvēktiesību apakškomiteja (DROI), kas ir piesaistīta EP Ārlietu komitejai (AFET). Tā atbild par jautājumiem, kas saistīti ar demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesībām, t.sk., minoritāšu tiesībām.
- Ārlietu komiteja (AFET). No Latvijas AFET komitejā strādā Sandra Kalniete (Eiropas Tautas partijas (Kristīgie demokrāti) grupa) un Nils Ušakovs (Eiropas Parlamenta sociālistu un demokrātu progresīvās alianses grupa).
- Starptautiskās tirdzniecības komiteja (INTA). No Latvijas INTA komitejā strādā Sandra Kalniete (Eiropas Tautas partijas (Kristīgie demokrāti) grupa).
- Attīstības komiteja (DEVE).
- Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja (FEMM).

Likumdošanas process Eiropas Savienībā

Eiropas Parlaments un ES Padome (dalībvalstu ministri) kopīgi pieņem ES likumus. Latvijā līdz pat 80% likumu balstīti uz ES lēmumiem. Lai arī Eiropas Komisija (EK) ir vienīgais ES likumdošanas iniciators, Eiropas Parlaments var norādīt, kādi jauni tiesību akti būtu vēlami vai atjaunināmi esošie, un prasīt EK, lai tā sagatavo likumdošanas priekšlikumus.

03/2020

Eiropas Parlamenta birojs Latvijā

Aspazijas bulvāris 28, Rīga, LV-1050, Tālrs: +371 67085460, E-pasts: epriega@europarl.europa.eu, www.europarl.lv